

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมาความเสียหายที่เกิดจากการฉ้อโกง ยักยอกทรัพย์สิน โดยผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างหนัก ความเสียหายของธนาคารพาณิชย์แห่งนี้ได้ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2541 ระบบเศรษฐกิจของชาติเสียหายอย่างสุดจะประมาณได้ อันเป็นผลอันเนื่องมาจากสถาบันการเงินหลักของประเทศต้องล้มไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ทำให้เกิดหนี้ในลักษณะหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เป็นผลให้ธนาคารต้องหยุดการดำเนินการ เงินฝากของประชาชนถูกยักยอกไปหมด ประชาชนเดือดร้อน เมื่อระบบเศรษฐกิจของชาติเกิดภาวะวิกฤตปัญหาต่างๆ ตามมาหลายอย่าง เศรษฐกิจชะงัก การพัฒนาประเทศจึงไม่อาจจะดำเนินต่อไปทำให้เกิดคนว่างงานเป็นจำนวนมาก ปัญหายาเสพติด อาชญากรรมประเภทต่างๆ เกิดขึ้นอย่างน่าใจหาย บ้านเมืองวุ่นวาย ขาดความมั่นคง อันเป็นผลเนื่องมาจากการที่ธนาคารซึ่งเป็นหัวใจหลักของระบบเศรษฐกิจประเทศได้หยุดชะงักลงก่อให้เกิดวิกฤตดังกล่าว

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า สถาบันการเงิน โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่เกิดปัญหาจากผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ร่วมกันกระทำความผิดอันเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ซึ่งในการกระทำความผิดต่อสถาบันการเงินอย่างเช่นธนาคารพาณิชย์ในอดีตที่ผ่านมาพบว่า ผู้กระทำมิได้กระทำโดยลำพัง แต่จะมีการร่วมมือกันเป็นขบวนการ โดยมีการแบ่งงานบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้นในการกระทำความผิด ผู้ที่อยู่เบื้องหลังมักจะเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์เชี่ยวชาญ ความสามารถในการวางแผน มีการเตรียมการอย่างดี มีนักการเมืองระดับสูงคอยให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกอยู่เบื้องหลัง เช่น ให้ความสะดวกในเรื่องของการร้องเรียนการตรวจสอบจากหน่วยงานจากภายนอก ตลอดจนทั้งแนะนำ หลีกเลี่ยงกฎหมาย ซึ่งทำให้ผู้กระทำผิดไม่เสี่ยงต่อเวรถูกจับกุมคดี ถ้าพบนักการเมืองหรือผู้ที่บงการอยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์จึงเป็นต้นเหตุสำคัญในการก่อให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดต่อธนาคารพาณิชย์ ซึ่งก่อให้เกิด

ความเสียหายอย่างมหาศาลต่อประเทศ ซึ่งกฎหมายปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการจับกุมผู้อยู่เบื้องหลังได้ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งผู้กระทำความผิดก็ยังมี จากผลคดีไม้อาจจะดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับคดีที่มีความเสียหายอย่างมหาศาลได้เลย

จึงเห็นได้ว่า การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดต่อธนาคารพาณิชย์ในการดำเนินคดีต่อผู้ที่อยู่เบื้องหลังที่คอยบงการการกระทำความผิดนี้ มักจะขาดพยานหลักฐานเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิด เพราะผู้ที่อยู่เบื้องหลังคอยบงการจะไม่สร้างพยานหลักฐานผูกมัดตนเอง และพยานหลักฐานส่วนใหญ่อยู่ที่ตัวบุคคลเป็นหลัก ทำให้การแสวงหาพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำได้ลำบาก ตลอดจนโทษทางอาญา ตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ มีอัตราโทษที่จะลงโทษสำหรับความผิดมีน้อยเกินไป จึงเป็นผลทำให้ตัวการใหญ่ที่บงการอยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับธนาคารจึงหลุดรอดจากความรับผิดชอบ ความเสียหายต่อประชาชนและประเทศชาติมีมากมายมหาศาล

นอกจากนี้ยังทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านบทบัญญัติของกฎหมายที่มีได้บัญญัติให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดประเภทนี้ ปัญหาในการแสวงหาพยานหลักฐาน ปัญหาในชั้นพิจารณาคดี และปัญหาการรับฟังพยานหลักฐาน

จากปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องหามาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและนำมาใช้บังคับเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่ส่งผลมายังในปัจจุบันให้เท่าทันผู้กระทำความผิดต่อไป เพื่อตัดไฟแต่ต้นลมจึงจะดีกว่า

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ทำให้ทราบประวัติและความเป็นมาของหลักการสมคบการกระทำความผิด
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะของการกระทำความผิดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ และวิธีการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด
3. ทำให้ทราบถึงผลกระทบจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ กรณีที่ไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่สอดคล้อง
4. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพและเสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมาย เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับความผิด โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับกลุ่มสถาบันการเงิน โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ มีความสลับซับซ้อนและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาประเทศในด้านระบบความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยรูปแบบของการกระทำความผิดนั้นมีผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดหลายคนมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างมีระบบและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่เหยื่อพยานหลักฐานในการกระทำความผิดมีน้อยทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายจึงสมควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำมาใช้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดฐานนี้ได้อย่างเหมาะสม

โดยการนำเอาหลักสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy) มาใช้ในการพิสูจน์ความเกี่ยวพันในการสมคบกันทุจริตต่อธนาคารพาณิชย์ โดยมีหลักในการพิสูจน์ขั้นตอนการสมคบกันกระทำความผิดที่ชัดเจนในการดำเนินคดีกับผู้อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดที่กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถดำเนินการต่อผู้ที่สมคบกันทุจริตต่อธนาคารพาณิชย์ได้ให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อธนาคารพาณิชย์ได้อย่างเหมาะสม

1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิจัยถึงการใช้หลักการสมคบกันกระทำความผิด เพื่อดำเนินคดีกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์ ที่มีรูปแบบของการดำเนินการในการก่ออาชญากรรมที่ซับซ้อน โดยจะกล่าวถึงรูปแบบและโครงสร้างของอาชญากรรมที่เกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดและเพื่อชี้ให้เห็นว่ามาตรการทางกฎหมายโดยทั่วไปไม่สามารถดำเนินคดีความผิดในลักษณะนี้กับผู้ที่อยู่เบื้องหลังได้ ตลอดจนการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดก็เป็นไปได้ยากลำบาก ผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้นอาจหลุดรอดไปได้ ซึ่งความผิดเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์นี้มีผลเสียหายอย่างมหาศาล มาตรการทางกฎหมายที่คาดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ได้ และส่งเสริมกฎหมายทั่วไปให้มีผลบังคับใช้ดีขึ้น ได้แก่ หลักการสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy) ในการใช้บังคับและมีขั้นตอนการทำความผิดที่เกี่ยวกับธนาคารได้อย่างไร และโครงสร้างของความรับผิดชอบทางอาญาในเรื่องหลักการสมคบกันกระทำความผิดในต่างประเทศและหลักสมคบกันกระทำความผิดในประเทศไทย ตลอดจนการนำมาตราการทางกฎหมายที่มีใช้อยู่ในต่างประเทศและประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่เพียงพอเช่นไร โดยนำมา

วิเคราะห์และเปรียบเทียบกันถึงความสัมพันธ์และความแตกต่าง ต่อจากนั้นจะเป็นการวิเคราะห์หลักสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการธนาคารได้อย่างไร และในส่วนท้ายสุดจะเป็นการสรุปและเสนอแนะการใช้หลักสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับการธนาคารให้มีประสิทธิภาพ

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. จะทำให้เห็นถึงความผิดเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์ ในอดีตและปัจจุบันตลอดจนปัญหาการใช้มาตรการทางกฎหมายทั่วไปในการดำเนินคดีกับผู้อยู่เบื้องหลังของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์

2. จะทำให้ทราบและเข้าใจในทฤษฎีหลักการสมคบกันกระทำความผิดในระบบกฎหมาย Common Law และ ระบบกฎหมาย Civil Law โดยนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบในการนำหลักสมคบกันกระทำความผิดมาใช้บังคับเกี่ยวกับความผิดการธนาคารพาณิชย์ โดยเป็นมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดการธนาคารพาณิชย์

3. จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ตลอดจนทำให้เกิดการพัฒนามาตรการกฎหมายอาญาที่รัดกุม โดยนำหลักสมคบกันกระทำความผิดมาใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

วิธีการวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้วิจัยเอกสาร (Document Research) โดยอ้างอิงจากตำรากฎหมาย วารสาร คำพิพากษาต่างประเทศ คำพิพากษาในประเทศไทย และเอกสารต่างๆ